

(Кыргыз Республикасынын Мыйзамы Бишкек шаары, 2015-жылдын 21-июлу № 185,
2015-жылдын 18-июнунда Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши
тарабынан кабыл алынган)

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДА БАЛДАРДЫН ДЕН СОЛУГУНА, ДЕНЕ БОЙ, ИНТЕЛЛЕКТУАЛДЫК, ПСИХИКАЛЫК, РУХАНИЙ ЖАНА АДЕПТИК ӨНҮГҮҮСҮНӨ ЗЫЯН КЕЛТИРҮҮНҮН АЛДЫН АЛУУ БОЮНЧА ЧАРАЛАР ЖӨНҮНДӨ

Ушул Мыйзам Кыргыз Республикасынын аймагында балдардын ден соолугуна, дене бой, интеллектуалдык, психикалык, руханий жана адептик өнүгүүсүнө зыян келтирүүнүн алдын алуу боюнча чараларды белгилейт.

1-берене. Ушул Мыйзамда пайдаланылуучу негизги түшүнүктөр

Ушул Мыйзамдын максаттары үчүн төмөнкүдөй негизги түшүнүктөр пайдаланылат:

- 1) **балдар** (жашы жетпегендер) - 18 жаш куракка чыга элек балдар;
- 2) **ата-энелерди алмаштыруучу адамдар** - жакын туугандары (жашы жеткен ага-инилери жана эже-синдилери, карындаштары, чоң-атасы, чоң-энеси, таятасы, таенеси, ата-энелеринин ага-инилери жана эже-синдилери, карындаштары) асырап алуучулары, багуучу ата-энелери, камкорчулары, көзөмөлчүлөрү, жашы жетпеген камкордугунда же көзөмөлүндө турган мекеменин кызмат адамдары;
- 3) **балдардын катышуусу менен иш-чараларды жүзөгө ашыруучу адамдар** - балдарга билим берүү, алардын ден соолугун коргоо, аларды тарбиялоо, өнүктүрүү, сактоо, социалдык коргоо жана социалдык тейлөө боюнча, балдардын социалдык ыңгайланышуусуна, социалдык реабилитацияланышына көмөктөшүү боюнча иш-чараларды, балдардын катышуусу менен өткөрүлүүчү башка иш-чараларды жүзөгө ашыруучу адамдар;
- 4) **балдардын болуусуна тыюу салынган жерлер** - ушул Мыйзамга ылайык белгиленген жана аныкталган, балдардын ден соолугуна, алардын дене бой, интеллектуалдык, психикалык, руханий жана адептик өнүгүүсүнө зыян келтирүү мүмкүн болгон коомдук жерлер;
- 5) **балдардын болуусу чектелген жерлер** - ушул Мыйзамга ылайык белгиленген жана аныкталган, балдардын ден соолугуна, дене бой, интеллектуалдык, психикалык, руханий жана адептик өнүгүүсүнө зыян келтирүүнүн алдын алуу максатында, алардын ата-энелеринин (аларды алмаштыруучу адамдардын) коштоосусуз же болбосо балдардын катышуусу менен иш-чараларды жүзөгө ашыруучу адамдардын коштоосусуз түнкү мезгилдерде жүрүүсүнө тыюу салынган коомдук жерлер;
- 6) **түнкү убакыт** - жай мезгилинде (1-июндан 31-августка чейин) саат 23.00дөн саат 06.00гө чейинки, жылдын калган мезгилинде - саат 22.00дөн саат 06.00гө чейинки убакыт аралыгы;
- 7) **укук бузуулардын алдын алуу субъекттери** - мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, менчигинин түрүнө карабастан чарбакер субъекттер, кызмат адамдары, Кыргыз Республикасынын жарандары, Кыргыз Республикасынын аймагында жашаган чет өлкөлүк жарандар жана жарандыгы жок адамдар.

2-берене. Балдардын болуусуна тыюу салынган же болуусу чектелген коомдук жерлер

1. Сутканын убактысына карабастан төмөнкүдөй жерлерде балдардын болуусуна тыюу салынат.

- 1) юридикалык жактардын жана жеке ишкерлердин сексуалдык мүнөздөгү гана товарларды сатууга арналган объекттеринде (аймактарында, орун-жайларында),
- 2) пиво сатуучу ресторандарда, сыра, шарап барларында, алкогольдук азыктарды, анын негизинде даярдалуучу пивону жана башка ичимдиктерди гана сатууга арналган башка орун-жайларда.

2. Түнкү убакытта ата-энелердин (аларды алмаштыруучу адамдардын) коштоосусуз, балдардын катышуусу менен иш-чараларды жүзөгө ашыруучу адамдардын коштоосусуз балдардын болушуна төмөнкүдөй жерлерде тыюу салынат:

- 1) көчөлөрдө, стадиондордо, парктарда, гүл бакчаларда;
- 2) жалпы пайдалануудагы транспорттук каражаттарда;

3) балдар жүргүнчү болгон учурларды кошпогондо, вокзалдардын жана аэропорттордун аймактарында;

4) көлмөлөрдө жана аларга жанаша аймактарда;

5) көп батирлүү турак үйлөрдүн жалпы колдонуудагы жерлеринде, көп батирлүү турак үйлөргө жанаша аймактарда, анын ичинде балдар жана спорт аянтчаларында;

6) мыйзам менен белгиленген тартипте алкогольдук продукцияларды, анын негизинде даярдалган пивону жана ичимдиктерди чекене сатуу каралган, соода кылуу жана коомдук тамактануу чөйрөсүндөгү кызмат көрсөтүүлөрдү ишке ашырууга арналган (уюмдар же пункттар), көңүл ачууларга, бош убакытты өткөрүүгө арналган (анын ичинде оюн-зоок борборлору, түнкү клубдар, мончолор, сауналар) юридикалык жактардын же жеке ишкерлердин объекттеринде (аймактарында, орунжайларында);

7) «Интернет» маалыматтык-телекоммуникациялык тармакка жетүүнү камсыз кылууга арналган (анын ичинде интернет-кафе, интернет-клубдар) юридикалык жактардын же жеке ишкерлердин объекттеринде (аймактарында, орун-жайларында).

3. Ушул берененин колдонулушу төмөндөгү учурларга жайылтылбайт:

1) 31-декабрдан 1-январга караган түнкү убакытка;

2) негизги жалпы, орто жалпы билим берүү, баштапкы кесиптик билим берүү программалары боюнча окутуунун аякташына арналып, жалпы билим берүүчү мекемелерде жана баштапкы кесиптик билим берүүчү мекемелерде көрсөтүлгөн мекемелердин бүтүрүүчүлөрү үчүн салтанаттуу иш-чараларды өткөрүү мезгилине;

3) мамлекеттик органдар уюштурган майрамдык иш-чараларды өткөргөн убакытка.

3-берене. Балдардын ден соолугуна, дене бой, интеллектуалдык, психикалык, руханий жана адептик өнүгүүсүнө зыян келтирүүнүн алдын алуу боюнча негизги чаралар

1. Ата-энелер (аларды алмаштыруучу адамдар), балдардын катышуусу менен иш-чараларды жүзөгө ашыруучу адамдар балдардын болуусуна тыюу салынган же болуусу чектелген коомдук жерлерде балдардын болуусуна жол бербөө боюнча талаптарды сактоону камсыз кылууга милдеттүү.

2. Балдардын болуусуна тыюу салынган же болуусу чектелген жерлерге киргизилген объекттерди (аймактарды, орун-жайларды) пайдалануучу юридикалык жактар жана жеке ишкерлер көрсөтүлгөн объекттерде (аймактарда, орун-жайларда) балдардын болуусунун алдын алуу боюнча чараларды көрүүгө милдеттүү, анын ичинде:

1) тиешелүү объектке (аймакка, орун-жайларга) кире бериште алар пайдаланган, балдардын болуусуна тыюу салынган же болуусу чектелген жерлерге киргизилген объекттерде (аймактарда, орун-жайларда) балдардын болуусуна тыюу салынгандыгы же болуусу чектелгендиги жөнүндө эскертүү жазууларын (маалыматты) жайгаштырууга;

2) баланын 18 жаш куракка жеткендигинин фактысына шектенүүлөр болгондо андан паспортун же өздүгүн тастыктаган башка документтин көрсөтүүсүн талап кылууга.

3. Балдардын ден соолугуна, дене бой, интеллектуалдык, психикалык, руханий жана адептик өнүгүүсүнө зыян келтирүүнүн алдын алуу боюнча негизги чаралар болуп төмөнкүлөр саналат.

1) балдарды, ата-энелерди (аларды алмаштыруучу адамдарды), балдардын катышуусу менен иш-чараларды жүзөгө ашыруучу адамдарды, башка жарандарды, юридикалык жактарды жана жеке ишкерлерди балдардын болуусуна тыюу салынган же болуусу чектелген коомдук жерлерде балдардын болуусуна жол берилбей тургандыгы жөнүндө кабардар кылуу;

2) балдардын болуусуна тыюу салынган же болуусу чектелген коомдук жерлерде балдардын болуусун контролдоону жүзөгө ашыруу;

3) балдардын болуусуна тыюу салынган же болуусу чектелген коомдук жерлерде балдарды айкындап табуу;

4) ата-энелерди (аларды алмаштыруучу адамдарды), балдардын катышуусу менен иш-чараларды жүзөгө ашыруучу адамдарды, ички иштер органдарын балдардын болуусуна тыюу салынган же болуусу чектелген коомдук жерде баланын табылгандыгы жөнүндө кабардар кылуу;

5) балдардын болуусуна тыюу салынган же болуусу чектелген коомдук жерлерден табылган балдарды алардын ата-энелерине (аларды алмаштыруучу адамдарга), балдардын катышуусу менен иш-чараларды жүзөгө ашыруучу адамдарга же болбосо калыбына келтирилүүгө муктаж жашы жетпегендер үчүн адистештирилген мекемелерге жеткирүү;

6) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык, балдардын болуусуна тыюу салынган же болуусу чектелген коомдук жерлерде балдардын болуусуна жол берилбестиги жөнүндө балдар, ата-энелер (аларды алмаштыруучу адамдар) менен жеке алдын алуу иштерин жүргүзүү;

7) ушул Мыйзамдын талаптарын бузгандыгы үчүн жоопкерчиликти белгилөө.

4-берене. Балдардын болуусуна тыюу салынган же болуусу чектелген коомдук жерлерде балдардын болуусуна жол берилбестиги жөнүндө маалымдоо

Укук бузуулардын алдын алуу субъекттери өз компетенциясынын чектеринде жана «Кыргыз Республикасында укук бузуулардын алдын алуу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык, балдарга, ата-энелерге (аларды алмаштыруучу адамдарга), балдардын катышуусу менен иш-чараларды жүзөгө ашыруучу адамдарга, башка жарандарга, юридикалык жактарга жана жеке ишкерлерге балдардын болуусуна тыюу салынган же болуусу чектелген жерлерде болушуна жол берилбестиги жөнүндө жана ушул Мыйзамда белгиленген талаптарды бузгандыгы үчүн администрациялык жоопкерчилик тууралуу үзгүлтүксүз маалымдоону, анын ичинде жалпыга маалымдоо каражаттары жана «Интернет» маалыматтык коммуникациялык тармагы аркылуу маалымдоону жүзөгө ашырат.

5-берене. Балдардын болуусуна тыюу салынган же болуусу чектелген коомдук жерлерде балдардын табылгандыгы жөнүндө ата-энелерге (аларды алмаштыруучу адамдарга), балдардын катышуусу менен иш-чараларды жүзөгө ашыруучу адамдарга кабар кылуунун тартиби жана аларды ата-энелерге (аларды алмаштыруучу адамдарга), балдардын катышуусу менен иш-чараларды жүзөгө ашыруучу адамдарга жеткирүүнүн тартиби

1. Балдардын болуусуна тыюу салынган же болуусу чектелген коомдук жерлерде балдарды айкындап табууну балдардын арасында укук бузуулардын алдын алуу боюнча иш-аракет жүргүзүүчү органдар жана уюмдар, «Кыргыз Республикасында укук бузуулардын алдын алуу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык, жашы жетпегендердин укук бузууларынын алдын алуу боюнча иш-аракетке өз компетенциясынын чегинде катышуучу башка органдар, мекемелер жана уюмдар жүзөгө ашырат.

2. Балдардын арасында укук бузуулардын алдын алуу боюнча иш-аракет жүргүзүүчү органдардын кызмат адамдары, ошондой эле юридикалык жактардын кызмат адамдары, жеке ишкерлер, алардын өкүлдөрү алар пайдаланган, балдардын болуусуна тыюу салынган же болуусу чектелген жерлерге киргизилген объекттерде (аймактарда, орунжайларда) балдар айкындалып табылганда төмөндөгүлөргө милдеттүү:

1) баланы ата-энесине (аларды алмаштыруучу адамдарга), балдардын катышуусу менен иш-чараларды жүзөгө ашыруучу адамдарга же ички иштер органдарына өткөрүп бергенге чейин анын табылган объектте (аймакта, орун-жайда) коопсуз болушунун шарттарын камсыз кылууга;

2) балага өзүнүн ысымын жана фамилиясын, жаш курагын, жашаган жеринин дарегин, ошондой эле ата-энесинин (аларды алмаштыруучу адамдардын) же балдардын катышуусу менен иш-чараны жүзөгө ашыруучу адамдардын ысымын жана фамилиясын, байланыш телефондорун, балдардын болуусуна тыюу салынган же болуусу чектелген коомдук жерде болушунун себебин айтууну сунуш кылууга;

3) ушул Мыйзамды бузуунун болгондугу жөнүндө ички иштер органдарына токтоосуз кабарлоого, мында төмөнкүдөй маалыматтар билдирүүгө:

а) бала табылган жерди жана убакытты;

б) баланын, анын ата-энесинин ((аларды алмаштыруучу адамдардын) же балдардын катышуусу менен иш-чараларды жүзөгө ашыруучу адамдардын өздүгү жөнүндө маалыматтарды (эгерде бар болсо) жана (же) баланы идентификациялоого мүмкүндүк берүүчү маалыматтарды (болжолдуу жаш курагы, жынысы, чачынын түсү, кийиминин сыпаттамасы, өзгөчө белгилери), алкогольдук, баңгизаттык, уулузаттык мас болгондугу же болбогондугу тууралуу маалыматтарды;

в) жашы жетпеген адам табылганда аны менен кошо жүргөн жашы жеткен адамдар жөнүндө маалыматтарды (эгерде бар болсо);

г) билдирмени берген адамдын фамилиясын, ысмын, ата ысмын, байланыш телефонун.

3. Ички иштер органдарынын кызмат адамдары балдардын болуусуна тыюу салынган же болуусу чектелген коомдук жерлерде баланын табылуу фактысы айкындалганда бул тууралуу ата-энесине (аларды алмаштыруучу адамдарга) же балдардын катышуусу менен иш-чараны жүргүзүүчү адамдарга токтоосуз кабарлайт, бала табылган жерди билдирет, алар менен баланы жеткирип берүү

боюнча аракеттерди макулдашат, ал эми зарыл болгондо баланы аталган адамдарга токтоосуз жеткирүүнү жана өткөрүп берүүнү камсыз кылат.

4. Ата-энеси (аларды алмаштыруучу адамдар) же балдардын катышуусу менен иш-чараны жүргүзүүчү адамдар болбогондо же алардын кайда экенин аныктоо мүмкүн болбогондо же болбосо баланы көрсөтүлгөн адамдарга тезинен жеткирүүгө тоскоол болгон башка жагдайлар болгондо бала ал табылган жердеги социалдык жактан калыбына келтирүүгө муктаж балдар үчүн адистештирилген мекемеге жеткирилет.

5. Баңгизаттык, уулузаттык же алкогольдук мас абалындагы же медициналык жардамга муктаж балдар медициналык уюмдарга жеткирилет.

6-берене. Ушул Мыйзамды бузгандыгы үчүн жоопкерчилик

Балдардын дене бой, интеллектуалдык, психикалык, руханий жана адептик өнүгүүсүнө көмөктөшүү жана аларга залал келтирүүнүн алдын алуу боюнча чараларды камсыз кылууга карата белгиленген талаптарды ата-энелердин (аларды алмаштыруучу адамдардын), балдардын катышуусу менен иш-чараларды жүзөгө ашыруучу адамдардын, юридикалык жактардын же жеке ишкерлердин сактабоосу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жоопкерчиликке алып келет.

7-берене. Ушул Мыйзамдын күчүнө кириши

Ушул Мыйзам расмий жарыяланган күндөн тартып 10 күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

«Эркин Тоо» газетасынын 2015-жылдын 28-июлунда № 68 жарыяланды

Кыргыз Республикасынын Өкмөтү үч айлык мөөнөттө өзүнүн ченемдик укуктук актыларын ушул Мыйзамга ылайык келтирсин жана ушул Мыйзамдан улам келип чыгуучу чараларды көрсүн.